

Učebné osnovy

Názov predmetu	Literatúra
Časový rozsah výučby iŠVP/iŠkVP	2 hodiny týždenne, 66 hodín ročne /0 hodín, 0 hodín ročne. Ročne spolu 66 hodín
Ročník	ôsmy
Škola	Základná škola s materskou školou Kamienka
Názov iŠkVP	Inovovaný školský vzdelávací program ZŠ s MŠ Kamienka 113
Kód a názov iŠVP	iŠVP pre 2. stupeň ZŠ v Slovenskej republike
Stupeň vzdelania	ISCED 2 – nižšie sekundárne vzdelanie
Dĺžka štúdia	5 rokov
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský jazyk

1. CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Podstatou predmetu slovenský jazyk a literatúra je viesť žiakov k uvedomeniu si jazykovej a kultúrnej pestrosti nielen v rámci Európy a sveta, ale aj v rámci jednotlivých sociálnych prostredí. Cez pochopenie významu jazyka pre národnú kultúru by mali žiaci dospieť k chápaniu odlišností, tolerancii a orientácii v multikultúrnom prostredí.

Predmet slovenský jazyk a literatúra ako súčasť vzdelávacej oblasti Jazyk a komunikácia je jedným z kľúčových všeobecnovzdelávacích predmetov, obsahom ktorého sú dve vzájomne sa dopĺňajúce zložky – jazyk a literatúra, pričom odporúčané vnútorné delenie predmetu je v pomere zložiek 3:2 a 2:2 alebo integrácia oboch zložiek.

2. CIELE PREDMETU

Cieľom vyučovania literárnej výchovy je sústavne rozvíjať čitateľské a interpretačné zručnosti žiakov. Základným princípom osnovania obsahu je rozvoj čítania ako všestranného osvojovania umeleckého textu. Dôraz sa kladie na postupné rozvíjanie čitateľa od naivnej úrovne (charakteristickej hlavne pre 1. stupeň ZŠ) cez schopnosť analyzovať sémantiku umeleckého textu (analytické čítanie), porozumieť jej a prenikať do znakovej podstaty textu, až po schopnosť pracovať s jeho významom na vyššej individuálnej úrovni spracovania, t.j. syntetizovať ho, interpretovať a hodnotiť zo všetkých jeho stránok (syntetické, hodnotiace čítanie).

Tento princíp usporiadania obsahu smeruje k rozvíjaniu čitateľských kompetencií, resp. súboru vedomostí, zručností, hodnôt a postojov zameraných na príjem umeleckého textu, jeho analýzu a

hodnotenie. Základnou úlohou literárnej výchovy na 2. stupni ZŠ je postupný prechod jednotlivými fázami čítania:

- čítanie so simultánnym porozumením;
- analýza štruktúry textu a identifikácia jeho významu;
- hodnotenie textu.

3. VZDELÁVACÍ ŠTANDARD -- VÝKONOVÝ A OBSAHOVÝ ŠTANDARD

Komunikačná jazyková kompetencia - čítanie s porozumením

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 9. ročníka základnej školy.	
APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHY TEXTOV): báseň, lyrika: lyrické dielo, ľúbostná lyrika, prírodná lyrika, spoločenská lyrika, reflexívna lyrika; modlitba	
KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; formulovať svoj názor; verbálne vyjadriť city; vžiť sa do pocitov a konania inej osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém; reflektovať vlastnú identitu	
1. Nahlas a plynulo čítať umelecký text. 2. Zapamätať si potrebné fakty a definície a vedieť demonštrovať ich znalosť. 3. Usporiadať známe javy do tried. 4. Aplikovať literárnovedné vedomosti na literárne texty s analogickou štruktúrou. 5. Analyzovať umelecký text po štylistickolexikálnej a kompozičnej stránke a určiť funkciu jednotlivých prvkov pre celkové vyznenie diela. 6. Sformulovať vlastné hodnotenie diela a podložiť svoje stanovisko argumentmi. 7. Vytvoriť krátky umelecký text.	
Optimálny Žiak: ✓ dokáže plynulo čítať súvislý umelecký text, pri hlasnom čítaní správne dýcha, artikuluje a dodržiava správnu výslovnosť; ✓ dokáže analyzovať báseň z hľadiska témy, kompozície, štylizácie a metriky; ✓ dokáže vytvoriť a vysvetliť definície daných pojmov; ✓ dokáže určiť dielo z hľadiska literárneho druhu, resp. žánru; ✓ dokáže určiť v texte básnickú otázku, metaforu a vytvoriť vlastné príklady; ✓ dokáže vyjadriť svoj čitateľský zážitok a uviesť, čo ho vyvolalo.	<ul style="list-style-type: none"> • spoločenská lyrika • reflexívna lyrika

<p>Minimálny</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ dokáže s pomocou učiteľa a po predchádzajúcej príprave nahlas čítať akékoľvek texty, ktorých obsah, štýl a jazyk sú primerané jeho jazykovej úrovni a skúsenostiam; ✓ dokáže zreprodukovať definície daných pojmov; ✓ dokáže v texte, ktorý sa už štylisticky analyzoval, určiť básnickú otázku; ✓ dokáže vyjadriť svoj čitateľský zážitok. 	
<p>APLIKÁČNÝ KONTEXT (DRUHÝ TEXTOV): epika: epické dielo; detektívny román; biografický román; dievčenský román; historický román; dobrodružný román, román vo forme denníka; vedecko-fantastická literatúra; literatúra faktu; populárno-vedecká literatúra</p>	
<p>KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; formulovať svoj názor; verbálne vyjadriť city; vžiť sa do pocitov a konania inej osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém; reflektovať vlastnú identitu</p>	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Nahlas a plynulo čítať umelecký text. 2. Zapamätať si potrebné fakty a definície a vedieť demonštrovať ich znalosť. 3. Usporiadať známe javy do tried. 4. Aplikovať literárnovedné vedomosti na literárne texty s analogickou štruktúrou. 5. Analyzovať umelecký text po štylisticko-lexikálnej a kompozičnej stránke a určiť funkciu jednotlivých prvkov pre celkové vyznenie diela. 6. Sformulovať vlastné hodnotenie diela a podložiť svoje stanovisko argumentmi. 7. Vytvoriť krátky umelecký text. 8. Transformovať literárny text. 	
<p>Optimálny: Žiak:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ dokáže plynulo čítať súvislý umelecký text, pri hlasnom čítaní správne dýcha, artikuluje a dodržiava správnu výslovnosť; ✓ dokáže vytvoriť a vysvetliť definície daných pojmov; ✓ dokáže určiť dielo z hľadiska literárneho druhu, resp. žánru; ✓ dokáže určiť text ako aforizmus a svoje tvrdenie odôvodniť; ✓ dokáže vyhľadať v literárnom diele hlavné a vedľajšie postavy, dokáže charakterizovať hlavné postavy z čitateľského hľadiska a svoje tvrdenie podložiť argumentmi; ✓ dokáže transformovať prozaický text na dramatický, výrazne ho prečítať a prezentovať v dramatizovanom čítaní; ✓ dokáže na základe analýzy literárneho diela identifikovať jeho vonkajšiu a 	<ul style="list-style-type: none"> • epika: aforizmus • vonkajšia kompozícia literárneho diela

<p>vnútornú kompozíciu a svoje tvrdenie zdôvodní;</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ dokáže vytvoriť príbeh, v ktorom sú obsiahnuté všetky fázy vnútornej kompozície a uplatnené znaky vonkajšej kompozície; ✓ dokáže analyzovať umelecký text z hľadiska témy, vonkajšej a vnútornej kompozície a štylizácie; ✓ dokáže vyjadriť svoj čitateľský zážitok a uviesť, čo ho vyvolalo. <p>Minimálny žiak:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ dokáže s pomocou učiteľa a po predchádzajúcej príprave nahlas čítať akékoľvek texty, ktorých obsah, štýl a jazyk sú primerané jeho jazykovej úrovni a skúsenostiam; ✓ dokáže zreprodukovať definície daných pojmov; ✓ dokáže s pomocou učiteľa v literárnom diele vyhľadať hlavné postavy; ✓ dokáže v známom literárnom texte určiť tému, zápletku, rozuzlenie a s pomocou učiteľa určiť v ňom stylistické prostriedky; ✓ dokáže vyjadriť svoj čitateľský zážitok. 	
<p>APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHY TEXTOV): dráma: dramatické dielo; tragédia, komédia, činohra</p>	
<p>KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; formulovať svoj názor; verbálne vyjadriť city; vžiť sa do pocitov a konania inej osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém; spolupracovať s jednotlivcami a skupinami; tolerovať odlišnosti jednotlivcov i skupín; reflektovať vlastnú identitu</p>	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Čítať text postavy dramatického diela pri spoločnom dramatisovanom čítaní. 2. Modulovať hlas podľa zmyslu textu. 3. Zapamätať si potrebné fakty a definície a vedieť demonštrovať ich znalosť. 4. Vysvetliť podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi. 5. Aplikovať literárnovedné vedomosti na literárne texty s analogickou štruktúrou. 6. Analyzovať umelecký text po stylisticko-lexikálnej a kompozičnej stránke a určiť funkciu jednotlivých prvkov pre celkové vyznenie diela. 7. Sformulovať vlastné hodnotenie diela a podložiť svoje stanovisko argumentmi. 8. Transformovať literárny text. 	
<p>Optimálny žiak:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ dokáže plynulo čítať dramatický text, pri hlasnom čítaní správne dýcha, artikuluje a dodržiava správnu výslovnosť; 	<ul style="list-style-type: none"> • dráma: tragédia, komédia, činohra • dejstvo

- ✓ dokáže výrazne prečítať prehovory jednotlivých postáv dramatického textu v súlade s ich charakterom;
- ✓ dokáže vytvoriť a vysvetliť definície daných pojmov;
- ✓ dokáže určiť dielo z hľadiska literárneho druhu, resp. žánru;
- ✓ dokáže vyhľadať v literárnom diele hlavné a vedľajšie postavy, dokáže charakterizovať hlavné postavy z čitateľského hľadiska a svoje tvrdenie dokáže podložiť argumentmi;
- ✓ dokáže transformovať dramatický literárny text na prozaický;
- ✓ dokáže vytvoriť krátky dramatický text;
- ✓ dokáže na základe analýzy literárneho diela identifikovať jeho vonkajšiu a vnútornú kompozíciu a svoje tvrdenie zdôvodniť;
- ✓ dokáže analyzovať umelecký text z hľadiska témy, vonkajšej a vnútornej kompozície a štylizácie;
- ✓ dokáže vyjadriť svoj čitateľský zážitok a uviesť, čo ho vyvolalo.

Minimálny

Žiak:

- ✓ dokáže s pomocou učiteľa a po predchádzajúcej príprave nahlas čítať dramatický text;
- ✓ dokáže zreprodukovať definície daných pojmov;
- ✓ dokáže s pomocou učiteľa v literárnom diele vyhľadať hlavné postavy a charakterizovať ich;
- ✓ dokáže s pomocou učiteľa transformovať dramatický literárny text na prozaický;
- ✓ dokáže v známom literárnom texte určiť tému, zápletku, rozuzlenie a s pomocou učiteľa určiť v ňom štylistické prostriedky;
- ✓ dokáže vyjadriť svoj čitateľský zážitok.